

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Методичні рекомендації
до виконання курсових робіт з дисципліни для здобувачів вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форм навчання першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти

Електронний ресурс

Рецензенти:

Катерина **Макарчук** – к. е. н., доцент, доцентка кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Олександр **Попов** – к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного управління університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 3 від 21 листопада 2024 року)*

Міжнародна економіка : методичні рекомендації до виконання курсових робіт з дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Електронний ресурс] / уклад. Н. А. Галуцьких, Н. Г. Дуна, І. Л. Дідорчук, О. Г. Задорожна, Т. І. Кім, О. А. Шуба. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – (PDF 28 с.)

Видання містить методичні рекомендації до виконання курсових робіт для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Міжнародна економіка» денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а саме: вимоги та пояснення щодо визначення мети, об'єкта, предмета, структури курсової роботи, змісту окремих розділів, оформлення роботи в цілому та її складових елементів, порядку захисту, оцінювання курсових робіт.

УДК 339.9:37.091.33-028.21

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2024

© Галуцьких Н. А., Дуна Н. Г., Дідорчук І. Л., Задорожна О. Г., Кім Т. І., Шуба О. А., уклад., 2024

ЗМІСТ

	Стор.
1. Загальні положення.....	4
2. Структура, зміст і обсяг курсової роботи.....	5
3. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	7
4. Етапи виконання курсової роботи.....	11
5. Порядок захисту курсової роботи	12
6. Критерії оцінювання курсової роботи	12
7. Додаток А. Оформлення Титульного аркушу.....	14
8. Додаток Б. Оформлення змісту курсової роботи.....	15
9. Додаток В. Оформлення таблиць.....	16
10. Додаток Г. Оформлення графічного матеріалу	17
11. Додаток Д. Оформлення Вступу та заголовків структурних частин...	18
12. Додаток Е. Оформлення переліків.....	22
13. Додаток Є. Оформлення формул.....	23
14. Додаток Ж. Оформлення списку використаних джерел.....	24

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підготовка і написання курсової роботи з дисципліни «Міжнародна економіка» виконується на 3-му курсі навчання та є важливою, невіддільною частиною цілісного навчального процесу і однією з підстав отримання кваліфікації (бакалавр).

Повноцінна з точки зору змісту і побудови курсова робота є однією із найяскравіших форм інтелектуального самовираження студента, важливим документом, що засвідчує рівень професійної та інтелектуальної зрілості студента, продовжує процес його становлення як фахівця у сфері міжнародної економіки.

Курсова робота, з одного боку, виступає як засіб отримання і поглиблення знань студентом, а з іншого – як форма самоконтролю, а також контролю навчання студента з боку кафедри міжнародної економіки та світового господарства. Вона вимагає глибокого і творчого вивчення студентом предмету, передбачає елементи самостійного економічного аналізу.

При написанні курсової роботи перед студентом стоїть задача показати вміння науково аналізувати і обробляти цифри і факти, самостійно складати таблиці, діаграми і зіставляти дані, знайдені в різних джерелах, виявляти тенденції в розвитку економічних процесів та ін.

В освітленні теми курсової роботи відображається оволодіння студентом матеріалом не лише обраної теми, але й дисципліни «Міжнародна економіка» в цілому. Тільки за умови всеосяжного вивчення даної дисципліни у студента є реальна можливість підготуватися до того, щоб розкрити тему повно, у всіх аспектах і глибоко, проявивши самостійність мислення.

Курсова робота є досить складною формою самостійної, творчої роботи студента. Вона є засобом перевірки теоретичної і методичної підготовки студента, його вміння працювати зі спеціальною літературою, осмислювати та систематизувати зібраний матеріал, аналізувати та порівнювати різні погляди на економічні процеси, чітко висловлювати свою думку, робити обґрунтовані висновки, формулювати пропозиції, публічно представляти та захищати отримані результати власних досліджень у відповідній формі.

Підготовка до написання курсової роботи вирішує одночасно навчальне (автор виявляє рівень засвоєння поточного навчального матеріалу, ознайомлення з відповідною літературою) і дослідницьке (засвідчує вміння автора аналізувати, узагальнювати, робити висновки) завдання.

Увага! Попередження про запобігання академічному плагіату

Ступінь самостійності виконання курсової роботи визначається згідно до Порядку проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчальних видань щодо наявності запозичень з інших документів, розробленого відповідно до Законів України "Про освіту", «Про вищу освіту» , Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Положення про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Положення про організацію

освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Мета курсового дослідження полягає в оволодінні навичками самостійного закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних при вивчення дисципліни «Міжнародна економіка».

Завдання курсового дослідження:

- глибоке вивчення теоретичних основ обраної теми;
- застосування сучасних методологічних підходів для дослідження предмету й об'єкту;
- збір, вивчення, систематизація та обробка інформації з обраної теми;
- набуття навичок критично мислити, аналізуючи дослідження з обраної теми;
- вироблення уміння формулювати висновки і узагальнювати існуючі пропозиції.

2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати певну логіку побудови, послідовність викладення матеріалу і завершеність дослідження.

Загальний обсяг курсової роботи має бути в межах 25-30 сторінок тексту формату А4, шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14 пт, міжрядковий інтервал 1,5, близько 60 знаків в рядку, 30 рядків на сторінці.

Курсова робота складається з наступних частин:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідністю);
- вступ;
- перший (теоретичний) розділ;
- другий (аналітичний) розділ;
- висновки (заклучна частина);
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

У **змісті** наводяться назви всіх розділів і підрозділів (параграфів) із зазначенням початкових сторінок. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

Перелік умовних позначень. Якщо в роботі вживаються специфічні терміни, скорочення, символи, то вони розміщуються в формі списку за абеткою з розшифруванням та поясненням.

У **вступі** (1,5-2 стор.) дається наукове обґрунтування актуальності і значення обраної теми; ступеню наукової вивченості проблеми, формулюються мета та завдання, визначаються об'єкт і предмет дослідження; наводиться перелік застосованих методів дослідження, структура роботи.

Спочатку необхідно у межах 0,5 сторінки показати сутність проблемної ситуації та **актуальність теми курсової роботи для розвитку відповідного напрямку**

наукового дослідження з огляду на нагальні потреби господарської практики.

Обов'язковою частиною вступу є визначення *ступеню наукової вивченості проблеми*, що передбачає огляд літератури (7-10 найбільш актуальних робіт) з теми дослідження. Слід звернути увагу на рівень розробленості теми у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі, визначити дискусійні питання і невирішені проблеми. Звичайно огляд літератури проводиться за такою схемою: роботи, що освітлюють історію розвитку проблеми; теоретичні роботи, повністю присвячені темі; роботи, що розкривають тему частково. В огляді не слід наводити повний бібліографічний опис публікацій. Достатньо вказати автора і назву та в дужках записати порядковий номер цієї роботи в списку використаних джерел.

Далі формулюються *мета і завдання дослідження*. Мета курсової роботи відповідає темі дослідження, пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення студентом проблемної ситуації, що впливає з теми курсової роботи.

При цьому варто зазначити, що не слід формулювати мету як "Дослідження...", "Вивчення...", тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Наявність поставленої мети передбачає визначення кінцевих завдань дослідження. Завдання – це послідовні етапи, які визначають спосіб досягнення мети. Звичайно це робиться у формі переліку (описати..., вивчити..., охарактеризувати..., з'ясувати..., встановити..., оцінити..., проаналізувати... і т.д.). Формулювати завдання необхідно ретельно, оскільки опис їх вирішення повинен скласти зміст курсової роботи.

Далі формулюються *предмет і об'єкт дослідження*, які як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і особливе.

Об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію. Предмет – це те, що знаходиться в межах об'єкту. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Тобто в об'єкті виділяється та частина, яка служить предметом дослідження.

Важливим етапом наукового дослідження є вибір *методів дослідження*. Успіх виконання курсової роботи багато в чому залежить від уміння вибору найбільш результативних методів дослідження, оскільки вони дозволяють досягти поставленої мети. У вступі слід зазначити, для вирішення яких завдань були застосовані ті або інші методи дослідження.

Нагадаємо, що до загальних методів наукового пізнання відносяться:

- методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимірювання та ін.);
- методи, які використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівні дослідження (абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, моделювання, аналогія, формалізація, системний підхід та ін.);
- методи теоретичного дослідження (аксіоматичний метод, гіпотетичний метод, метод сходження від абстрактного до конкретного та ін.).

Вступ завершується описом *структури роботи*. Необхідно вказати, з яких частин складається курсова робота (вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел, додатки), скільки в ній міститься таблиць, рисунків, використаних джерел і додатків, обсяг роботи (кількість сторінок).

Перший розділ (10-12 стор.) структурно складається з 2-3 підрозділів. У ньому слід розкрити стан теоретичних напрацювань з обраної теми, проаналізувати, порівняти і узагальнити існуючі сучасні різноманітні погляди на об'єкт і предмет, виявити невирішені аспекти проблеми, які потребують розв'язання в теоретичному, методичному та прикладному плані.

У **другому розділі** (10-15 стор.) виконується ґрунтовний аналіз фактичного стану проблеми виключно на аналітичних матеріалах. Залежно від конкретної теми і визначеної мети на базі проведеного аналізу автором повинні бути узагальнені існуючі пропозиції або перспективи розвитку предмета дослідження.

У цьому розділі можна виділити 2-3 відносно самостійних підрозділи, що мають бути максимально насиченими фактичною інформацією, представленою у відповідній формі (таблиці, графіки, діаграми, схеми) та проаналізованій згідно до завдань, що вирішуються в Розділі.

Висновки (2-3 стор.) є завершальною частиною курсової роботи. Вони містять стислий виклад результатів, отриманих автором за кожним визначеним у Вступі завданням курсової роботи. Текст висновків розкриває ступінь досягнення автором курсової роботи поставленої мети та, за необхідності, інформує щодо перспектив подальшого дослідження означеної проблеми.

Список використаних джерел включає складений за чинними правилами перелік інформаційних джерел (не менше 20), використаних в курсовій роботі.

У **додатки** виносяться громіздкі таблиці допоміжного характеру, блок-схеми, зразки форм, таблиць тощо.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути виконаною і оформленою з додержанням усіх технічних вимог до наукових робіт. Текст роботи має бути набраний на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт - Times New Roman, 14 пт.

Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: лівим – 20 мм, правим – 10 мм, верхнім – 20 мм, нижнім – 20 мм.

Титульний аркуш виконується за певною формою (див. додаток А).

Зміст подається на другій сторінці. У ньому зазначають початкові сторінки вступу, кожного розділу і підрозділу, висновків, списку використаних джерел, додатків (див. додаток Б).

Вступ, кожний розділ, висновки і список використаних джерел починаються з нової сторінки, а **наступний підрозділ** – одразу після закінчення попереднього.

Текстова частина курсової роботи, рисунки, таблиці мають бути надруковані на принтері чітко, шрифт друку чорний середньої жирності,

щільність тексту всюди однакова.

Нумерація. Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами у правому верхньому куті. Першою сторінкою курсової роботи є титульний лист, але на ньому номер не ставлять.

Розділи, підрозділи, пункти й підпункти слід нумерувати арабськими цифрами та друкувати з абзацним відступом.

Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах усього тексту за винятком додатків (1, 2, 3).

Номер підрозділу або пункту включає номер розділу і порядковий номер підрозділу або пункту, відокремлені крапкою (1.1, 1.2).

Заголовки. Розділи, підрозділи повинні мати заголовки, що чітко й коротко відображають їх зміст.

Заголовки розділів друкують великими літерами, заголовки підрозділів – маленькими (крім першої великої). Заголовки розділів, підрозділів і пунктів слід друкувати з абзацним відступом без крапки в кінці.

Переліки. У тексті пунктів або підпунктів можуть бути переліки. Перед кожною позицією переліку слід ставити *defis* або (за необхідності послатися в тексті на один із переліків) *малу літеру, після якої ставлять дужку*. Для подальшої деталізації переліку необхідно використовувати арабські цифри, після яких ставлять дужку.

Таблиці. Таблиці застосовують для кращого уточнення та зручності порівнювання показників. Назва таблиці (за наявності такої) має точно і стисло відображати її зміст. Назву слід розміщувати над таблицею.

У разі перенесення частини таблиці на ту саму або інші сторінки, назву ставлять тільки над першою частиною таблиці.

Приклад побудови таблиць наведено у Додатку В.

Таблиці (за винятком таблиць у додатках) слід нумерувати арабськими цифрами в межах розділу. Номер таблиці складається з номеру розділу і номеру таблиці, відокремлених крапкою (Таблиця 1.2).

Таблиці кожного додатку позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед позначенням додатку (А.1, А.2 і т.д.).

На дані таблиці мають бути посилання в тексті, які складаються зі слова «таблиця» із зазначенням її номера. *Наприклад:* як видно з таблиці 2.4, ... / дані, наведені у таблиці 2.2, демонструють, що ... / Дані, наведені у таблиці 2.5, дозволяють зробити висновок, що ... і т.п.

Слово «Таблиця» зазначають один раз над першою частиною таблиці, над іншими частинами друкують слова «Продовження таблиці» або «Закінчення таблиці» із зазначенням номера (позначення) таблиці.

Якщо в кінці сторінки таблиця переривається, та її продовження буде на наступній сторінці, то в першій частині таблиці нижню горизонтальну лінію, що обмежує таблицю, не креслять.

Графічний матеріал. Графічний матеріал – рисунки (схеми, діаграми і т.п.) розміщують для встановлення властивостей або характеристик об'єкта, а також для лішого розуміння тексту. На графічний матеріал мають бути посилання в тексті. *Наприклад:* як видно з рис. 2.4, ... / дані, наведені на рис. 2.2, демонструють, що ... / Дані, наведені на рис. 2.5, дозволяють зробити висновок,

що ... і т.п.

Графічний матеріал треба розмістити безпосередньо після тексту, в якому про нього згадується вперше, або на наступній сторінці, а за необхідності — у додатку.

За наявності таблиць, що доповнюють графічний матеріал, таблиці слід розміщувати після графічного матеріалу. Графічний матеріал повинен мати тематичну назву, яку розміщують під ним.

За необхідності під графічним матеріалом розміщують пояснювальні дані. Слово «рисунок» і назву подають після пояснювальних даних.

Нумерація графічного матеріалу виконується в межах розділу. Номер рисунка складається з номерів розділу та порядкового номера рисунка, відокремлених крапкою (Рис. 1.1).

Графічний матеріал кожного додатку позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатку (Рис. В. 3). Рисунок (діаграму, схему і т. ін.), як правило, слід виконувати на одній сторінці. Якщо рисунок не вміщується на одній сторінці, дозволяється переносити його на інші сторінки. При цьому точну назву розміщують на першій сторінці, пояснювальні дані на кожній сторінці і під ними друкують «Рис...., аркуш...».

Приклад оформлення графічного матеріалу наведено у Додатку Г.

У Додатку Д наведений приклад оформлення Вступу та заголовків структурних частин.

У Додатку Е наведений приклад оформлення переліків.

У Додатку Є наведений приклад оформлення формул.

Формули. Нумерація формул проводиться у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули, відокремлених крапкою. *Приклад:* (3.1)

Посилання у тексті на порядкові номери формули дають у дужках: формула (3.1).

Формули в додатках нумерують окремо арабськими цифрами в межах кожного додатку з додаванням перед цифрою позначення додатку.

Приклад: ...у формулі (В.1).

У формулі як символи фізичних величин слід застосовувати позначення, встановлені відповідними стандартами або іншими документами.

Пояснення символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, мають бути наведені безпосередньо під формулою.

Пояснення кожного символу слід давати з нового рядка в тій послідовності, в якій символи наведено у формулі. Перший рядок пояснення має починатися словом «де».

Формули, що подаються одна за одною і не розділені текстом, відокремлюють комою.

Додаток Ж

Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел може бути оформлений у такому вигляді:

1. В алфавітному порядку.
2. У порядку, за яким джерела вперше згадують у тексті.

Правила цитування та посилання на використані джерела. При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться в курсовій роботі або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена курсова робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в курсовій роботі.

Посилання додаються одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку використаних джерел та відповідна сторінка джерела. Наприклад: [4, с. 35].

Всі статистичні дані мають бути підкріплені посиланнями на джерела; всі цитати мають закінчуватися посиланнями на джерела. Якщо в огляді літератури або далі по тексту Ви посилаєтесь на прізвище вченого, його публікація має бути у загальному списку використаних джерел.

Якщо автором використані дані офіційного сайту, наприклад, міжнародної економічної організації, та зазначити номер сторінки неможливо, слід вказати лише порядковий номер джерела у списку використаних джерел. Наприклад: [24].

Бібліографічний опис документів здійснюється згідно із стандартом «ДСТУ 8302:2015. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. Загальні положення та правила складання»

Увага! Не менше 70% від загальної кількості використаних джерел повинні мати рік видання не старіший за 5 років (для монографій) та 3 роки (для статей) на момент проведення дослідження!

Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У такому випадку, необхідно зазначити, що термін належить конкретному автору;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при

цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед пропущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на першоджерело.

Посилання додаються одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер у списку використаних джерел та відповідна сторінка джерела (наприклад: [4, с. 35]).

До списку використаних джерел слід включати тільки ті джерела, на які є посилання у тексті.

Додатки. Матеріал, що доповнює положення викладені в кваліфікаційній роботі, допускається розміщувати в додатках. Додатками можуть бути: графічний матеріал, таблиці великого формату, розрахунки, опис алгоритмів і програм задач.

Додатки позначають великими літерами української абетки. Після слова «Додаток» друкують літеру, що позначає його послідовність.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» і велика літера, що позначає додаток.

Ілюстрації, таблиці та формули (якщо їх більш 1), розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.2 - другий рисунок додатка Д); формула (А.1) - перша формула додатка А.

4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи складається з таких основних етапів:

1. Визначення напрямку дослідження.
2. Вибір теми курсової роботи.
3. Підготовка до написання курсової роботи.
4. Складання плану курсової роботи.
5. Написання тексту роботи.
6. Оформлення курсової роботи.
7. Захист роботи.

Підготовка до захисту курсової роботи. Згідно з регламентом студент зобов'язаний подати курсову роботу науковому керівникові на перевірку у встановлені строки (за тиждень до дати захисту). У разі невідповідності курсової роботи вимогам даних рекомендацій робота повинна бути перероблена з урахуванням усіх зауважень керівника. Після усунення зауважень і отримання допуску, студент готує доповідь і мультимедійну презентацію (7- 10 слайдів).

5. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Час виступу не повинен перевищувати 10 хвилин, має бути стислим та конкретним.

Захист курсової роботи розпочинається з доповіді, в якій студент має розкрити:

- актуальність теми;
- мету та завдання роботи;
- об'єкт та предмет дослідження;
- структуру роботи;
- висновки з аналізу проблеми за кожним поставленим завданням (рекомендується витратити не менше 70% часу, відведеного для доповіді).

Члени комісії мають ставити запитання з метою визначення рівня опрацювання студентом обраної теми, вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на поставлене запитання.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

У процесі визначення оцінки враховується ряд важливих показників якості курсової роботи:

Змістовні аспекти роботи:

- відповідність логічної побудови роботи обраній темі, поставленим меті і завданням;
- широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- рівень обґрунтування узагальнених рекомендацій та перспектив;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення.

Якість захисту роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки і погляди;
- володіння культурою презентації.

В цілому якісно виконана, презентована і захищена курсова робота оцінюється максимально в 30 балів.

Вид роботи	Сума балів
1. Оформлення роботи	5 (мінімум 3)
2. Змістовні аспекти роботи:	15 (мінімум 7), з них:
2.1. Перший розділ – повнота розкриття теоретичних аспектів проблеми та методів дослідження;	7 (мінімум 3)
2.3. Другий розділ – рівень аналітичного та ілюстративного матеріалу та узагальнення і систематизація існуючих пропозицій.	8 (мінімум 4)
Разом за 1 та 2	20 (мінімум 10)
3.Захист роботи:	10 (мін 6), з них:
3.1. Доповідь. Уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;	5 (мінімум 3)
3.2. Відповіді на запитання. Здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки і погляди.	5 (мінімум 3)
Разом	30 (мінімум 16)

Для отримання загальної оцінки з виконання курсової роботи необхідно набрати мінімальну кількість балів за кожним видом роботи.

Додаток А
Оформлення Титульного аркушу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки та світового господарства

СВІТОВИЙ ДОСВІД НЕОБАНКІНГУ

Курсова робота

Виконала:
студентка 3-го курсу
першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти
денної форми навчання
гр. ЕМ-31

Вікторія ДАЯНКО

Науковий керівник:
к. е. н., доцент

Олена СЕРПЕНЬ

Національна шкала _____
Кількість балів: _____

Члени комісії

_____	(підпис) ініціали)	(прізвище та
_____	(підпис) ініціали)	(прізвище та
_____	(підпис) ініціали)	(прізвище та

Харків – 2024

Додаток Б

Оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ НОВІТНІХ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА НЕОБАНКІНГУ	4
1.1. Наукові підходи до визначення понять фінансових технологій та необанкінгу	4
1.2. Особливості необанкінгу та моделі необанкінгу	8
1.3. Державне регулювання необанкінгу	12
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НЕОБАНКІНГУ В КРАЇНАХ СВІТУ	16
2.1. Аналіз необанків в США	16
2.2. Розвиток необанків в країнах Європи	20
2.3. Необанкінг в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні	24
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29

Додаток В. Оформлення таблиць
**Таблиця 1.2. – Порівняльний аналіз інноваційних джерел
 фінансування компаній**

Спосіб інвестування	Обмеження	Переваги	Недоліки
Венчурні фонди	відбір проєктів на основі бізнес-планів	діяльність, спрямована на найбільш ризикове інвестування	втрата контролю, обмежений доступ, конфлікти інтересів
Бізнес-інкубатори	наставники малого та середнього бізнесу	інвестують інтелектуальний капітал	не сприяють у пошуку прямих інвесторів
Бізнес-яголи	необхідне повернення вкладень або частка в капіталі (блокуючий пакет)	досвід та експертиза, мережа зв'язків, більш гнучкі умови у порівнянні з традиційними джерелами фінансування, (відсоткова ставка, графік погашення)	втрата контролю, обмежений доступ, конфлікти інтересів
Краудфандінг	необхідність привернути увагу інвесторів до платформи та зацікавити проєктом	Доступність для широкого кола людей, можливість залучення невеликих сум, можливість створення спільноти	Неможливість залучення значних сум, ризик, витрати на маркетинг, публічний вплив на продукт
Кредитні спілки	Наявність кредитної спілки, відповідність критеріям та умовам кредиту.	Доступність кредитів, низькі ставки, можливість отримання консультації	Обмежений доступ до фінансування, обмеження для залучення значних сум

Джерело: складено автором за матеріалами [9 – 12].

Додаток Г. Оформлення графічного матеріалу
Кількість користувачів послугами необанків зростатиме (рис. 2.7).

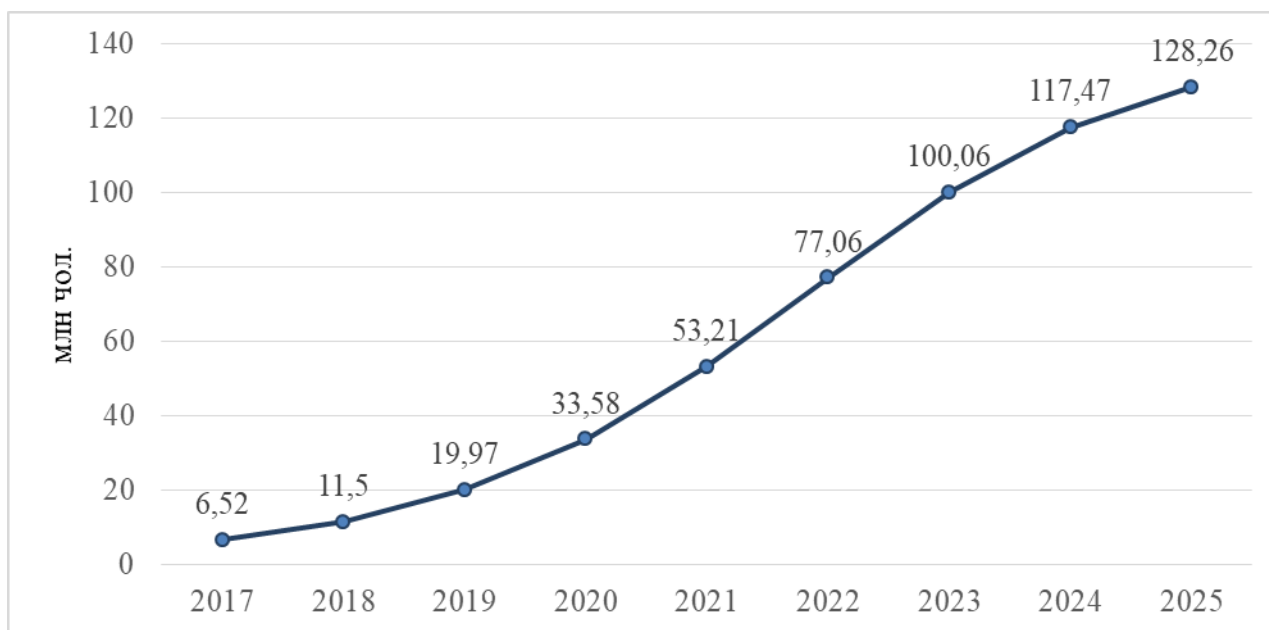

Рис. 2.7. — Динаміка та прогноз кількості користувачів послугами необанків в Європі, 2017-2025 рр., млн осіб.

Джерело: побудовано автором за даними [62].

Вартість транзакцій необанків постійно зростає (рис. 2.8).

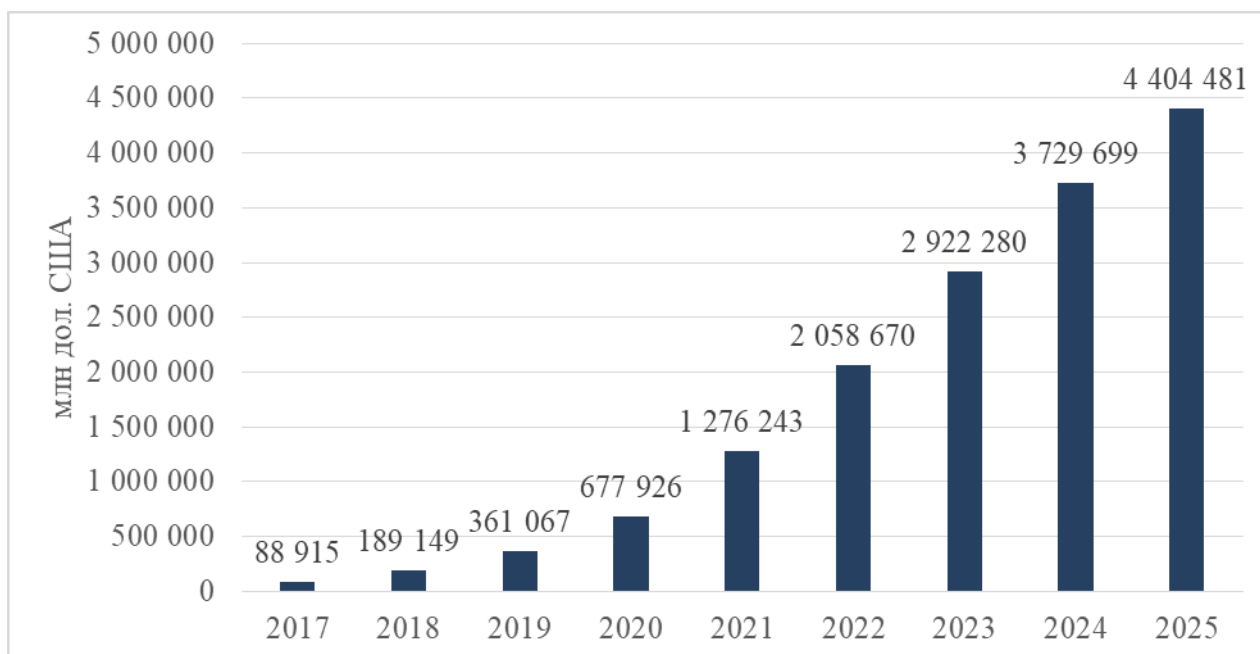

Рис. 2.8. — Вартість транзакцій необанків в Європі та її прогноз, 2017-2025 рр., млн дол. США

Джерело: побудовано автором за даними [62].

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах актуальність дослідження світового досвіду необанкінгу визначається кількома факторами. По-перше, в сучасній світовій економіці відбувається перехід до цифровізації. По-друге, для банків цифровізація є чи не єдиною можливістю для зростання рентабельності. На сучасному етапі розвитку світової банківської системи найефективнішим способом впровадження цифрових технологій у банківську діяльність є необанкінг. Необанки, не маючи традиційних банківських відділень та філій, побудовані на новітніх технологіях, обслуговуючи своїх клієнтів виключно дистанційно. Споживачі банківських продуктів, серед яких все більше представників нового покоління, яке характеризується значним рівнем використання цифрових технологій, очікують і від банків звичних їм різних онлайн-сервісів та наявності фінансових онлайн-додатків. Згідно прогнозам експертів, кількість таких споживачів щорічно буде зростати, тому банки, які не враховують їх вимоги, втратять цю частину клієнтської бази. Необанкінг може існувати лише в тих країнах, де існує певний рівень розвитку банківської сфери та діє відповідна законодавча база, яка регламентує цю діяльність, яка, крім певних переваг має і суттєві недоліки, серед яких найбільшими є зростання кібератак на персональні данні споживачів послуг та проблеми із серверами, які призводять до зупинки сплати рахунків та документообігу на невизначений термін.

Таким чином, актуальність курсової роботи обумовлена поточним станом та специфікою необанкінгу, а також його розвитком в Україні.

Ступінь наукової вивченості проблеми. Значний вклад у дослідження сутності фінансових технологій та необанкінгу внесли такі науковці, як Губа М. [4] та Житар М. [8] (досліджували світовий досвід необанкінгу), Барабаш Ю. [2] (визначав потенційні ніші для розвитку вітчизняного необанкінгу), Гулей А. [5] (охарактеризував стан цифрової

трансформації вітчизняного банківського середовища), Коваленко В. [14] (висвітлив загрози «фінтех» для банків України), Меренкова О. [15] та Кривич Я. [16] (класифікували банківські інновації), Тищенко О. [21] (провів огляд сучасних тенденцій на ринку онлайн-банкінгу в Україні) та інші.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи – на основі дослідження світового досвіду необанкінгу визначити можливості його використання в Україні. Мета роботи визначила такі основні завдання курсової роботи:

- дослідити наукові підходи до визначення понять фінансових технологій та необанкінгу;
- розглянути особливості та моделі необанкінгу;
- визначити особливості державного регулювання необанкінгу;
- проаналізувати сучасний стан та перспективи розвитку необанкінгу в країнах світу.

Об’єкт та предмет дослідження. Об’єктом виступає необанкінг як новітня фінансова технологія. Предметом дослідження є особливості необанкінгу та світовий досвід його функціонування.

Методи дослідження. Методологічною основою курсової роботи є загальнонаукові методи економічного аналізу:

- спостереження і узагальнення (для визначення понять «фінтех» та «необанкінг»);
- аналіз і синтез (для розкриття особливостей необанкінгу);
- єдність логічного і історичного підходів (для розкриття специфічних рис необанкінгу та для проведення ретроспективного аналізу становлення та еволюції необанкінгу);
- прикладні методи: порівняння і групування (для виявлення тенденцій та перспектив розвитку необанкінгу в країнах світу).

Структура роботи. Курсова робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел з 28 найменувань. Загальний обсяг роботи – 30 сторінок, у тому числі 6 рисунків та 2 таблиці.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ НОВІТНІХ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА НЕОБАНКІНГУ

1.1. Наукові підходи до визначення понять фінансових технологій та необанкінгу

Досліджуючи еволюцію переходу банківських послуг до віртуального простору, можливо відзначити, що цей процес розпочався з 80-х років минулого століття. Історія перших небанківських компаній починається з британського First Direct, в якому було започатковано телефонний банкінг (1989 рік). Банк першим втілював концепцію цілодобового обслуговування клієнтів, використовуючи для цього кол-центр і вже через два роки 100 тис. клієнтів користувалися послугами цього банку. Перший інтернет-банк з'явився у Великобританії в 1998 році (банк Egg), попит на його послуги був таким, що кількість рахунків клієнтів швидко зросла до 2 млн [22, с. 123].

1.2. Особливості та моделі необанкінгу

Останніми роками фінансова індустрія стала свідком глибокої трансформації, значною мірою викликаній розвитком необанкінгу. Необанки, також відомі як цифрові банки або банки-претенденти, — це нова генерація фінансових установ, які стали руйнівною силою в традиційному банківському секторі. Ці інноваційні організації використовують технологію, щоб пропонувати цілий ряд фінансових послуг онлайн, кидаючи виклик традиційній моделі банківського обслуговування.

Узагальнюючи фактори, що вплинули на виникнення необанкінгу, можна виділити наступні:

- 1) забезпечення прибутковості банку;

2) забезпечення операційної ефективності за рахунок зниження витрат на обслуговування;

3) створення іміджу сучасного динамічного банку, який реагує на потреби клієнтів у доступному та комфортному обслуговуванні [15, с. 189].

Додаток Е Оформлення переліків

Розглянемо, які складові входять до кожної групи причин:

– політично-правові причини:

а) колонізаційні компанії заклали основу створення сучасних ТНК, а тенденція монополізації визначила сутність корпорацій та їх прагнення до світового панування;

б) суворі вимоги в антимонопольному та трудовому законодавстві, що змушують компанії шукати сприятливіші умови за кордоном для розширення своїх можливостей в контексті цін на готову продукцію, витрат на виробництво та здійснення стратегічних купівель інших компаній;

в) державне регулювання та значний тиск з боку державних інститутів, так як ТНК можуть уникати такого контролю;

г) лібералізація економіки, яка значно розширює зовнішньоекономічні можливості суб'єктів господарювання;

ґ) високий рівень оподаткування в країні базування, що стимулює відкривати філіали в країнах, де нижча ставка податків, а також є податкові пільги для діяльності іноземних компаній;

д) відкриття доступу до економічного політичного, правового впливу на приймаючу країну та прийняття участі у загальній діяльності країни.

– економічні причини:

а) спрощення та вільний рух капіталу, трудових, матеріальних та інформаційних ресурсів;

б) прагнення скоротити та оптимізувати витрати, отримавши доступ до дешевших ресурсів [19].

Додаток Є
Оформлення формул

За результатами оцінки додаткових (суб'єктивних) показників за отриманими даними здійснюється розрахунок коригуючого показника за формулою (3.4)

$$P_k = \frac{C_{заг}}{M_c} \times 0,25 + 1, \quad (3.4)$$

де

$C_{заг}$ – загальна сума балів оцінки додаткових (суб'єктивних) показників;

M_c – максимальна сума балів, що може бути отримана в результаті оцінки додаткових (суб'єктивних) показників;

0,25 – коефіцієнт розрахований емпіричним шляхом.

Додаток Ж

Оформлення списку використаних джерел

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ

Джерело	Приклад оформлення
Книги: один автор (без редактора)	Бичківський О. О. Міжнародна банківська діяльність: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. 82 с. Скидан О.В. Монетарна політика центральних банків в період глобальної трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2020. 375 с.
Книги: два автори	Гура О.І., Гура Т.Є. Корпоративні конфлікти в акціонерних компаніях: навч. посіб. 2-ге вид., допов. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 212 с.
Книги: три автори	Мозговий О.М., Оболенська Т.Є., Мусієць Т.В. Міжнародні фінанси: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2015. 557 с.
Книги: чотири і більше авторів	Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 360 с. Корпоративні фінанси: навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. 88 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Транснаціональні корпорації: навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2019. 560 с.
Автор і перекладач	Брігхем Є.В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В.В. Біленького та ін. Київ: Молодь, 2017. 998 с.
Колективний автор	Менеджмент у ХХІ сторіччі: методологія і практика: колективна монографія / Полтавський національний технічний ун-т ім. Ю. Кондратюка. Полтава: Сімон, 2019. 347 с.
Багатотомні видання	Енциклопедія економічної історії України : в 3 т. / ред. рада : В.М. Литвин (гол.) та ін.; Ін-т історії України НАН України. Київ : Наукова думка, 2021. Т. 3. 300 с.
Колективний автор / без автора (збірники, матеріали конференцій)	Україна в цифрах. 2022: статистичний збірник / Державний комітет статистики України. Київ, 2023. С. 185–191. Економічна безпека України: зб. матеріалів доп. учасників III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомирський нац. економ. ун-т. Житомир : Полісся, 2021. 648 с.
Автореферат дисертації	Кулініч О. О. Фінансові аспекти економічної безпеки: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 12.00.02. Черкаси, 2021. 20 с.
Дисертації	Гріненко А. Ю. Удосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки України: теорія, методологія, практика: дис. ... д-ра екон. наук: 21.04.01. Київ, 2021. 506 с.
Збірник	Цифрова трансформація України: збірник. Київ: Новий друк, 2021. 244 с. Наука України у світовому інформаційному просторі: збірник. Київ: Академперіодика. 2021. Вип. 15. 104 с.
Патенти	Спосіб використання нових форм імуномодуляторів : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2016, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Архівні документи	Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ Академії в 1929–1930 рр. // Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Ф. Х (Всеукраїнська Академія Наук). Спр. 1686. 30 арк.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошний Б. М. Про критерії визначення

	індикаторів економічної безпеки : Ін-т з проблем національної безпеки АЕС НАН України, 2016. 7, 1. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем національної безпеки АЕС; 06-1).
Законодавчі та нормативні документи	Закон України "Про Національний банк України": Закон України № 1919-III від 13.07.2000. Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-20 (дата звернення: 26.09.2022).
Матеріали конференцій (тези, доповіді)	Шуба О. А., Травкіна К. В. Трансформація економічних систем та інститутів у нових геостратегічних реаліях: XXXI Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і студентів: тези доповідей, Дніпро, 30 листопада – 2 грудня 2021 р. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. С. 520 – 524.
Статті з періодичних видань	Редзюк Є. Вплив фондових ринків розвинутих країн світу і країн, що розвиваються, на міжнародні фінансово-інвестиційні процеси. Вісник Національного банку України. 2021. № 5. С. 50-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2021_5_20 (дата звернення 08.11.2022).
Електронні ресурси	Annual Report 2022. Amazon. 2022. URL: https://s2.q4cdn.com/299287126/files/doc_financials/2023/ar/Amazon-2022-Annual-Report.pdf (дата звернення 03.10.2023).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ (Приклад)

1. Банки України. URL: <https://bankchart.com.ua/spravochniki/banki> (дата звернення 30.10.2023).
2. Барабаш Ю. Українські необанки: ключові гравці і потенційні ніші для розвитку. НВ Бізнес. – 2021. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/monobankizibank-abo-sportbank-u-kogo-keshbek-bilshe-novini-ukrajini-50138385.html>. (дата звернення 02.11.2023).
3. Гриньков Д. Скільки необанків потрібно Україні. URL: <https://minfin.com.ua/ua/credits/articles/skolko-neobankov-nuzhno-ukraine/> (дата звернення 02.11.2023).
4. Губа М. Розвиток необанків в Україні та світі. Регіональна економіка та менеджмент. 2019. № 2 (24). С. 71–74. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/3830/1/71-74.pdf> (дата звернення 12.09.2023).
5. Гулей А. І. Цифрова трансформація вітчизняного банківського середовища в умовах розвитку фінтех-екосистеми. Український журнал прикладної економіки. 2019. Т. 4, № 1. С. 6–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujae_2019_4_1_3. (дата звернення 12.09.2023).
6. Директива PSD2: Маркетплейси під прицілом. URL: <https://legalitgroup.com/direktiva-psd2-marketplejsi-pid-pritsilom/> (дата звернення 22.09.2023).
7. Дубина М. Розвиток e-banking: світовий та вітчизняний досвід. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 2(18). С. 154–162.
8. Житар М. О. Необанкінг: зарубіжний досвід та українська перспектива. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. Вип. 2. С. 81–95.
9. DigiPay.Guru. Digital Wallet Software Solution, Mobile eWallet Platform. URL: <https://www.digipay.guru/increasing-use-of-ai-and-ml-in-financial-service/> (дата звернення 06.11.2023).

10. DigiPay.Guru. Digital Wallet Software Solution, Mobile eWallet Platform. URL: <https://www.digipay.guru/emergence-of-open-banking-and-api-integration/> (дата звернення 07.11.2023).

11. DigiPay.Guru. Digital Wallet Software Solution, Mobile eWallet Platform. URL: <https://www.digipay.guru/neobanking-future-trends-opportunities/> (дата звернення 06.11.2023).

12. Digital Banking In Asia Pacific. URL: https://www.bpcbt.com/hubfs/2021_campaigns/DGB%20report%20APAC/BPC_Digital_banking_APAC.pdf (дата звернення 18.10.2023).

13. Digital Transformation In Financial Services in 2023 - MindK. Web and Mobile App Development Company – MindK.com. URL: <https://www.mindk.com/digital-transformation-in-financial-services/> (дата звернення 15.09.2023).

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Галуцьких Наталія Андріївна
Дуна Наталія Геннадіївна
Дідорчук Ірина Леонідівна
Задорожна Ольга Григорівна
Кім Тетяна Іванівна
Шуба Олена Артурівна

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Методичні рекомендації
до виконання курсових робіт з дисципліни для здобувачів вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форм навчання першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти

В авторській редакції

Підписано до розміщення 21.11.2024. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 1,82. Обсяг 0,669 Мб. Зам. № 328/24.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна